

JALMARI RINTEEN RAHASTO

Siltalan Pehtoori ja järjestöaktiivi

Rahasto perustuu Suomen Näyttelijäliiton Suomen Kulttuurirahastolle 1986 luovuttamaan rahastoon, joka oli kerätty teatterineuvos Jalmari Rinteen (13.11.1893–24.10.1985) elämäntyön kunnioittamiseksi. Se edistää näyttelijätaiteen tutkimusta.

Asikkalassa yhdeksi kauppias Johan Oscar Gröndahlin ja Maria Sofia Karlssonin neljästätoista lapsesta syntynyt Jalmari Rinne sai veljensä tapaan kipinän näyttelemiseen jo lapsena. Isä Johan Oscar oli innokas näyttelijä raittiusseurassa. Jalmarin lailla ammattinäyttelijöiksi ryhtyivät sisarusparvesta myös Einari, Joel ja Kalle. 17-vuotiaana Heinolan palokunnan näytelmäseurasta uransa aloittanut Jalmari Rinne teki pitkän ja ansiokkaan näyttelijänuran niin teatterin kuin elokuvankin saralla. Suomen Kansallisteatterin oppilaskoulusta koulutuksensa saanut Rinne sai ensimmäisen kiinnityksensä syksyllä 1917 maineikkaaseen Tampereen Teatteriin, jossa hän tapasi myös ensimmäisen vaimonsa Anni Aiton.

Sisällissodan takia tilapäisesti suljetusta Tampereen Teatterista Rinne siirtyi jo puolen vuoden kuluttua uusimpia teatterivirtauksia seuranneeseen Ida Aalberg-teatteriin. Kiinnitys oli tälläkin kertaa lyhyt teatterin kaaduttua rahavaikeuksiin. Vuosina 1919–1936 Rinne oli vuoronperään kiinnitettynä Tampereen Teatterissa, Kansan Näyttämöllä tai Turun Teatterissa. Ympyrä sulkeutui hänen palatessaan 1936 Suomen Kansallisteatteriin. Siellä työskenteli myös Ansa Ikonen, jonka kanssa Rinne avioitui samana vuonna. Kansallisteatterissa Rinne näytteli eläkkeelle siirtymiseensä, vuoteen 1963, saakka.

Yhteensä 65 elokuvassa näytelleen Jalmari Rinteen ura valkokankaalla alkoi vuonna 1921 valmistuneesta mykkäfilmistä *Se parhaiten nauraa*, joka viimeksi nauraa. Uran tähtihetkiksi muodostuivat menestyselokuvat *Katariina* ja

Kuva: KAVA

Munkkiniemen kreivi, Katupeilin takana, Morsiusseppele sekä Siltalan Pehtoori, jossa hänellä oli päärooli. Erityisesti 1940-luvulla Rinne oli suosittu näyttelijä, ja hän esiintyikin tuolloin peräti 39 elokuvassa. Mykkäelokuvan kaudelta aina värielokuvaan asti jatkuneen näyttelijänuran viimeiseksi elokuvaksi jäi 1962 valmistunut *Älä nuolase...*

Teatteri- ja elokuvauran ohella Jalmari Rinne antoi merkittävän panoksensa myös teatterialan järjestöjen toiminnalle. Suomen Näyttelijäliiton pitkäaikaisena puheenjohtajana (1936–1975) hänelle siunaantui monia keskeisiä teatterialan luottamustehtäviä eri toimikunnissa, säätiöissä ja komiteoissa. Hän kuului myös Suomen Teatterijärjestöjen Keskusliiton ja sen yhteydessä toimivan Näyttämöväen vanhuudenturvasäätiön perustajiin. Tunnustuksena elämäntyöstään teatterin hyväksi Jalmari Rinne sai 1948 Pro Finlandia -mitalin ja 1968 teatterineuvoksen arvon. Lapsia Jalmari Rinteellä oli kahdesta avioliitostaan yhteensä viisi.

Osuuskunta Sigillum/Jan-Erik Ylitalo

SUOMEN KULTTUURIRAHASTON tehtävä on suomalaiskansallisen henkisen ja taloudellisen viljelyn vaaliminen ja kehittäminen. Kulttuurirahasto muodostuu Säätiöstä (perustettu 1939) ja Kannatusyhdistyksestä (perustettu 1937). Säätiön sisällä toimii keskusrahasto ja 17 maakuntarahastoa. Kulttuurirahasto jakaa apurahoja ja palkintoja tieteen ja taiteen tekijöille sekä kulttuurielämän eri aloille toimiville henkilöille ja yhteisöille. Apurahojen ohella Kulttuurirahastolla on myös omaa kulttuuritoimintaa. Lisätietoa www.skr.fi.